

Ludwigbaka

Kiadja a 65.- gyalog ezred
Megjelenik minden hó 1-én és 15-én.

A cs. és k. 65. gy. ezr.
tábori ujsága.

A befolyt teljes összeg az ezred
özvegy és árva alapját gyarapítja.

A HELYZET.

Irta: v. Möller Károly alezredes, ezredparancsnok.

Négy esemény áll most előtérben: az orosz forradalom, háborus konfliktusunk Amerikával, az északfranciaországi nagy csata és a buvárhajóharc eredménye.

Sokat beszélnek arról, hogy az orosz forradalom az orosz különbékéhez fog vezetni. Ez lehetséges is. Tény az, hogy az orosz hadsereg támadóképesége megbénult és egyelőre — nekünk ez is elég — az orosz nép eddig is a leglovagiasabb ellenfelünk volt és csak örülni tudunk, hogy most szabadságát igyekszik megszerezni. Ez az örömlünk első sorban az emberies érzésből fakad, másrészt mert abban reménykedünk, hogy a szabad Oroszország békésebb politikát fog folytatni. Különben csodálkozunk, hogy egy állítólag hazafias párt lelkiismeretével összeegyeztethetőnek találta, hogy abban az országban, amely bele sodródott minden idők legnagyobb háborujába, egy olyan felkelést engedjen érvényesülni, mely a szellemet és védő karokat megbénítja — holott a háboru tartamára minden pártérdeket önmegtadónan félre kellett volna tennie. Ugy látszik, hogy Miljukovnak hazafias szeretettől csöpögő beszéde is csak a maga és társainak haszonlesését fedezi. Egészen hasonlóan a tébolyult

Wilson kenetteljes szószátyárkodásához, mely azonban Amerika alávaló magatartását nem képes menteni.

Wilson ur sokat beszél a demokráciáról és az emberieségről. Nekünk és szövetségeseinknek az általuk szállított öldöklő gránátok alakjában már nagyon gyakran volt alkalmunk erről az emberieségről bizonyosságot szerezni. Az Egyesült-Államok demokráciája egy közönséges — *bluff*, mert az egész nép és velük maga az állam egyszerűen jobbágy-ságban él.

Egész Észak-Amerikát néhány milliárdos tartja a kezében. A szabadság sehol sem nyugszik lazább alapon, mint ép az amerikai köztársaságban s a népjólét sehol sem áll egészségesebb talajon, mint a Wilson által autokratikusnak nevezett Németországban, mely épen most készül arra, hogy a *népállamot* kiépítse. Ez egy olyan út, amelyre mi is nonsokára rá fogunk lépni.

Hogy minő befolyása lehet Amerika hadüzenetének a háborura, ezidőszert még nem látható be. Ez még a jövő titka és lehet hogy csak a közelgő békébe fog beolvadni. Mindenestre egy célt már elértek az amerikaiak. Elérték azt, hogy az Egyesült-Államokban már részben katonai szervezés van fo-

lyamatban, amit a mesterségesen szított háborus tüntetések nélkül soha el nem értek volna. Ezzel a katonai szervezéssel talán nem is annyira Németország — mint inkább Japán stb. ellen óhajtják hazájukat biztosítani. Hogy Anglia kegyét keresik, az is csak ezt a célt szolgálja. Hisz megvalósulhat egy olyan politikai álmom, hogy a legközelebbi években Amerika és Anglia szövetségével Japán, Kína, Oroszország és esetleg a központi hatalmak kerülnek szembe. Nemzeti szempontból ez a faji rokonság vere-sege volna. Ennek következtében az angol-szász-amerikai a német-skandinávval szövetkeznek. *Est* nem akarták a németek s e tekintetben igazi germánokként viselkedtek. Ennek a fajnak Armenius ideje óta mindig volt egy testvérháboruja, egyszer kicsinyben, másszor nagyban, de a lényeg valamennyiben ugyanaz.

Ne nyugtalanítson tehát egyelőre bennünket Amerika kardcsörtetése. Csak nagyobbítani fogja ez tengeraltjáróink eredményét. Az angolok is, akiknek már is naponként veszik egy lyukkal szűkebbre a nadrágszóját az éhség folytán, nem várnak a Yankee-Doodle lovagjaira, hanem a most tomboló arrasi csatába bocsátkoztak. Hogy fog az végződni, még nem tudható. De

meg van a tapasztalatunk a nyugati harcokról s nincs okunk a nyugtalankodásra. Egy német győzelem mindenesetre siettetné az orosz békét, minthogy ez az ország a jövőben ugyanis talán természetes szövetségeseünk lesz. Amerika ezután ugyanott áll, ahová Olaszország került — Gorlice után.

A sors mindig kedvezet nekünk, hogy új ellenségeink a nekik legkellemetlenebb időben léptek közbe: Olaszország 1915-ben a gorlicei győzelem után, Románia akkor, amikor már kihavertük 1916. évi veszteségeinket és most Amerika — midőn az orosz forradalom kitört és midőn buvárhajóink két hónap alatt 1,700 000 tonnatartalmu hajótért sülyesztette a felapok tele vannak amerikai hírekkel. A buvárhajóharco ellenben csak alig érintik. És mégis ez a számottevő tén ez 1917 február és márciusban az angol kereskedelmi flottának tizennyolc százalékát tette tönkre és úgy látszik, hogy ez a veszteség még növekedni fog.

És ha meggondoljuk, hogy Anglia a flottájából él és most

se nem képes évenként egy millió tonnánál nagyobb hajótért építeni, a semlegesek pedig hajóikat nem bocsátják Anglia rendelkezésére, akkor tisztán látjuk, hogy hová fog jutni Anglia.

Szerencsés utat neki!

A béke.

A béke utban van. A jelek nem csalhatnak. A harcoló népek békevágya találkozott a kölcsönös megértés minden bizonytalán rövidesen meghozza a régóta sóvárgott békét.

Az orosz ideiglenes kormány által nyilvánosságra bocsátott nyilatkozat, amelyben hadicéljaitak megjelölik, teljesen azonos tartalmu a külügyminiszterünk által kiadott nyilatkozattal. Oroszországgal tehát már nem lesz nehéz a béke útjait egyengetni, mert az orosz nép belátta az elkergetett kormány hóbortos szándékainak lehetetlen voltát, amely a monarchiánk feldarab-

lása, Konstantinápoly és a Dardanellák birtokbavételére irányult. Az orosz nép hódítások nélkül békét akar s ebben találkozik a mi céljainkkal, akik egy pillanattal sem gondoltunk arra, hogy szomszédaink valamelyikét földjéről fegyverrel megfosszuk. A mi háborunk az első perctől kezdve védekező háboru volt.

Franciaországban sem kisebb a békevágy. Franciaország a harminckét hónapos hadjárat alatt iszonyu áldozatokat hozott. Olyan áldozatokat emberben és anyagban, amelyet évtizedek szorgalmas munkája sem lesz képes pótolni. Franciaországban már régen beállott a kimerültség fázisa. A józanabb elem már több ízben fel is emelte tiltakozó szavát. De az angol dróton rángatott vezetők félnek a békétől, mert fejüket féltik. A megértés itt egy kissé nehezebb lesz. A francia nép egy részéből még a háboru borzalmai sem tudták kioltni a re-

TARCA.

A magyar baka.

Valami különös belső lelki kényszer ösztönöz arra, hogy megírjam a lap hasábjain a magyar baka jellemrajzát. Szinte lelkiismeretbeli dolognak tartom, hogy azok a cikkek után, amelyek a hátsó országrész írónak fiokjaiból kerültek ki és amely cikkek alkalmat adnak arra, hogy a magyar baka egy és más kérdést illetőleg hamis világításban álljon, megadjam a magyar infanterista helyes karakterrajzát. Erre mindenekelőtt is feljogosítva érzem magam ide stova három éves harctéri szolgálatom után. Csak az tud a bakáról írni, aki közvetlen közelből láthatta a baka szenvedéseit a mozgósítástól kezdve és aki nem harmad és negyed szájából hallja a harctéri történeteket.

Már a harmadik éve gyűrjük. Még élénken emlékszem a moz-

gósítás hónapjaira, amikor nemzeti-színű zászlókkal, lelkes dalokat énekeltek a magyar bakák és amikor az osztrák tüzerek is piros fehér zöld zászlókba csavarták be az ágyujuk csövét, úgy vonultak végig Bécs város utcáin.

Hol vannak azok az emberek, azok a standbellek, akik akkor, mindent elsöpörő lendülettel vetették magukat a tiszteres tülerőre? Akiknek még nem volt lövészárkuk, csak egy kis hevenyészett vakondtúrás mögé dugták a fejüket. Hol vannak azok a derék bakák, akik a háboru első hónapjainak kimondhatatlan szenvedéseit végigcsinalták? Mi a mai álló háboru ahhoz képest? Ma a pergő tűz ellen rókalyukba meg kavernákba bujnak a legénység. Akkor? Tizen-negyben? Igaz, hogy akkor még nem ismerték a „rókalyukat“ se a pergőtűzet, de az akkori többszörös fölényben álló orosz tüzérőségnek a tüze sokkal hatásosabb volt fedezék nélkül, mint ma rókalyuk mellett a pergőtűz.

Nehez idők voltak azok

Bizony az első visszavonulásnál megesett, hogy bakáink napokig nem látták a mozgókonyhákat. Nem kaptak menziszt. Ezzel szemben azonban útközben összeszedtek és megették minden enivalót. A répát, az összes elérhető gyümölcsöket, mézet és mindent amit láttak. A lengyel paraszt tejet kiitták, kenyérét, vaját, turóját megették. Ha adta a paraszt vették, ha nem adta, akkor is elvették. Visszavonulásnál persze a bakákkal vonult vissza illetve a bakák gomrában csoportosították magukat a csujes csirkék, kacsák és egyéb szárnyasok no meg a malacok is.

A baka ilyenkor háromszor annyit evett, mint különben — bizonyára megevett két idegen konzervát is — de azért később mindenkinek mesélte, hogy így meg úgy . . . egy álló hétig nem ettek semmit. (Persze ő a rendes menziszra és a neki járó faszolásra gondol.)

Hihetetlen, hogy mennyi nélkülözést álltak ki a háboru első hat hónapjában a magyar bakák és

vans gondolatát. A német hadsereg pedig még mindig francia földön áll s ami a legsajnálatosabb: az angol hadsereg ott áll a megrikult francia hadak mellett s vakon kergeti a halálba a francia tizezreket, holott ezek vér nélkül is minden bizonytalansággal visszakapnák hazai földjüket. A német birodalmi kancellár szavai bizton engednek erre következtetni. De csak muljék el a hatalmas arrasi csata, tudatára ébred majd a francia nép, hogy hasztalan hozza a hatalmas áldozatokat s a Németország ajkáról bizonyára rövidesen elhangzó világos nyilatkozat után készséggel fog ő is rálépni a megértés útjára.

Amerika hadüzenetében nem kell hódítási célnak látni. Amerika nem akar elvenni tőlünk egy talpalatnyi földet sem. Amerika hadüzenete egy jól kiszámított, a megfelelő időben használt fogás, hogy ő is mint fél ülhessen az asztal mellé a béke-

tárgyalások idején s elveit érvényesíthesse. Az amerikai lázas készülődés egy nagyszerű szemfényvesztés, hogy az ántánatot az erősebb színében tűntesse fel.

A kisebb hadviselő államoknak külön céljaik nincsenek. Ezek a béke-asztal mellett fogják visszanyerni állami létüket. Hogy népeik szomjúznak a béke után, arról beszélnünk sem kell. Egyedül Anglia az, ahol a véres szájuak még mindig elkeseredett harcot hirdetnek. Lloyd George még ma is úgy beszél a központi hatalmak legyőzésének lehetőségéről és szükséges voltáról, mintha a három éves háboru nyom nélkül mulott volna el Anglia fölött. De ettől a kiabálástól ma már nem kell megijednünk. Nem Lloyd George fogja meghozni a békét, hanem a népek kölcsönös megértése, a béke utáni vágy találkozására, a további öldökléstől iszonyodása s a megújulás

iránti erős akarata fog véget vetni a háborúnak.

Nincs már messze az az idő, amikor a világ teljesen kijózanodik véres mámorából, a háborura uszítók pedig elveszik méltó büntetésüket. S a nemezis épen abban fog megnyilvánulni, hogy a legliberálisabb és mintalkotmánnyal bíró hatalmas Anglia, az egykor reakcionárius, elnyomott Oroszország szavát leszéknymen megfogadni.

Mi türelemmel, edzett idegekkel, szilárd akarattal és elhatározással fogjuk várni azt az időpontot, amikor védőfegyverünket kezünk közül letehetjük. Mi akarjuk a békét és kész örömmel nyújtunk jobbot ellenfeleinknek, ha szándékaik ösztönzik s nem irányulnak a mi lealázásunkra és megsemmisítésünkre. Hogy ez az időpont rövidesen elérkezik, *az már több mint óhaj és több mint remény.*

(Csatár.)

mindig a legnagyobb áldozatkészséggel, a legkisebb zuglódás nélkül, noha a büntetés pallósa sohasem fenyegette őket. Kozák se állott a hátuk mögött nahajkával, sőt a fegyverem időszakos lazulását sem használták fel soha semmi fele előnyök elérésére. Ha kapott menázsit, kapott, ha nem kapott, akkor is jó volt. Ha negyed kenyert kapott avval is meg volt elégedve. Előfordult, hogy egyszer három napig nem volt menázsikiosztás. Utközben azután hozzám furakodott az egyik baka és nagyot szalutált:

— Jelentem alássan nem jó volna ábfírolni a csajkákat?

— Minek? kérdeztem meglepődve.

Hát ugye kapunk menázsit, minek cipeljük magunkkal?

Ez még kilencszáztizennyben volt. Azóta kitanultuk mi is a háboruskodást és most már úgy berendezkedünk, mintha a háboru volna a rendes állapot.

A bakák is teljesen beletörődtek, megszokták a lövészárók-életet.

Hát bizony ez a lövészárók-élet jó volna, ha nem lőnének, de különben már inkább az ellenségeinknek kívánjuk.

Hihetetlen, hogy a lövészárók életre nézve is milyen rosszul vannak otthon informálva. Például azt hiszik, hogy a kemény hideg tél nagy szenvedésekkel jár és buzgón imádkoznak otthon, hogy megenyhüljön az idő. Az Uristen úgy látszik, hogy meghallgatja ezt a hő imát, mire tavasszal az idő megenyhül és ezzel kezdetét is veszi a bakák igazi krisztusi szenvedése. Leírhatatlan, hogy mennyit szenvednek az őszi esőzések és a tavaszi áradások alkalmával a lövészárók vakondjai. Mi ennek a szenvedésnek egy napjához képest a többi fegyvernem összes szenvedése?

És milyen hősiességgel viselik a magyar bakák ilyenkor is a sorukat. Túrnek, szenvednek, mert tudják, hogy miért szenvednek, tudják, hogy a haza sorsa forog kockán és ki kell tartani a vég-sőkig.

A szegény baka nem csak hogy a halállal néz farkasszemet, hanem még az elemekkel is harcolnia kell. És milyen igénytelen a magyar baka! Mert mit kér? Csak kenyeret. Azt se kéri, csak legyen. No meg hozzá egy kis menázsit meg fekete kávé. A kenyeret, amit egész napra kap, többnyire együltő helyzetében megeszi. Másnapra nem marad semmije. Másnap aztán megy — ha módja van — szerezni kenyeret, sokszor alaposan "elciungol" a kenyér miatt. Nagyjában eleget kap a baka naponta enni a különböző járulékokkal — de van néhány bádog gyomru, jóétkű fiu, akiknek soha semmi se elég.

A magyar bakának régi hibája, hogy nagy *vistó*. Sok vizet iszik. (Persze ha van bora inkább bort iszik!) Télen vagy nyáron — neki mindegy — mohón veti magát a vízre és sajnos — hiába iskoláztatják — nem válogatós, megissza a patak vagy a pocsolya vizét is ha szomjas. Ez már gyerek kora óta nevelődött vele. Ezen nem lehet segíteni, pedig sok ma-

Husvét a fronton.

— Levél. —

Kedves „Ludwig baka“!

A hetedik század víz- és akna-szonyban szenvedő árkaiból legyen szabad két kis epizódot a békés utókor számára megörökíteni.

Néhány nappal ezelőtt az újdonsúlton „*felszabadított*“ muszka, mint rendesen, kinnt süt-kéreztek a napon és bizonytalan színű ingeikből cgyenként távolították el az alkalmatlankodó élősdiakat. Egyszerre csak felugrott az árokból egy szép, magas fiu, ragyogó sárga csizmában, tiszta, elegáns forma-ruhában, magas szőr kucsmával a fején és kezében látcsövet lóbálva, cigaretázva végigsétált a drótjaik mögött. Magas szöke fiu volt és amint szembe fordult velünk, a nap sugarai megtörték a mellén lévő ezüst érmen.

Nem löttünk rá! Magyar ember az ellenségben is megtudja becsülni a „betyáros virtust“. Tetszett nekünk, hogy alig 100 lépésre fesztelenül sétál előttünk.

gyar életébe került már a háboru alatt ez a válogatás nélküli vizivás.

A magyar baka a lövészárokban félelmet nem ismer. A fegyver-golyó meg se kottyán neki. Oda se hederít, ha a füle mellett fütüül. (Annál jobban a tűzér!) Csak a „*avere*“ imponál neki, abból is a gránátja.

Ha gránátozik a muszka, csendesen lapul a baka az oldalvédhez és lassu káromkodással könnyit magán. A magyar baka a támadásra jobb, mint a védelemre. Főképp az új generáció. A védelemben lefőzik őket a tiroli lövészek, akik kora ifjúságotól kezdve gyakorolták magukat a céllövészetben. Ellenben, ha egy snájdig *ellentámadásról* van szó, akkor a magyar bakák felveszik a versenyt a világ akármiféle katonájával is.

Azt hiszem mondanunk se kell, hogy mindig igen sok függ a vezető tisztől, főképpen a szakaszparancsnokoktól.

A tisztre hallgat a magyar baka, különösen ha érzi, hogy vele egy husból és vérből való. A jó éles-

Néhány perc mulva eltűnt, mire betértem kicsiny, de iüstös dekkungombba.

Ebédnél ültem és még el sem fogyasztottam a Soltész ővezető által elkészített pompás sonkás lepényt, mikor a megfigyelő altiszttem jelenti, hogy a muszka tiszt, (mert nyilvánvaló, hogy az volt) aki délelőtt kint sétált, most az én „Gefechts-Standpunkt“-omat fotografálja! Ez már mégis nagyfoku szemtelenség! Délelőtti lovagiasságunkat azzal hálálja meg, hogy felvételt készít a fontosabb pontokról, hogy azokat későbbi támadásnál vagy tűzér-ségi belövésnél használhassa!

Asztalomon hagytam sonkás lepényem és karabélyommal felszaladtam a megfigyelő helyemre. Velem szemben vagy 100 lépésre állt délelőtti barátunk, maga elé tartva fényképező masináját, kucsmájával a nap ellen védve a fényképgépet. Hosszu szöke hájjával szabadon játszott a szellő. Megállj csak csujes! Mindjárt hitelesítem pecsétemmel a felvételt! Azzal beelőttem fényképező masinájába és igazán nem tehetek arról, hogy a masinát pont a hasa előtt tartotta! Mire vissza-

szemü, nyíltszívü, bátor magyar altisztek sokszor helyettesítették a tiszteket és mindig jól megállottak a helyüket. Az öregebb altisztek pláne állandó tanácsadói voltak mindig a fiatal, tapasztalatlan századparancsnoknak. Ezek az öreg altisztek a lövészárók szemei. Mindent *látnak*. Éjjel ép úgy mint nappal. Ha észrevesz valamit, rögtön jelenti a feljebbvalójának. A bakák is nagy tisztelettel és ragaszkodással csüggenek altisztjeiken. A magyar sарzi tartja össze a cugot, a svarmot. Beszéddel tartja a fiatalokat és a humorból kifogyhatatlan.

A nyugodtságával példával jár elől. Jön például az orosz repülő, a Sikorszky — minden orosz repülő Sikorszky nekik — és bombákat dob a lövészárokba.

A káplár csak szívja a pipáját egy arcizma se rándul meg és csak úgy félválról mondja:

— Ahá. Tojik már a madár. A flegmájából nem hozza ki semmi és legfeljebb akkor szalad már, ha keríti a muszka, nehogy fogságba

tértem lakosztályomba, a megmaradt sonkás lepényemen egy ifju egér pár tartotta már lakomáját.

Zugsführer Kaszab jelenti, hogy most vizik hordágyon a tisztet. A bluza le volt vetve, az inge véres és egy legény vitte a szanitészek után „hitelesített“ felvételeit. Alig öt perccel később kaptunk megfigyelő helyem tájkára vagy 200 gránátot és shrapnell, melyek valószínűleg halotti végtisztesség — diszlóvései voltak.

Sajnos egy derék emberemet elvesztettem a tűzben. A beregsurányi Móthy Ágnes husvétii üdvözlete már halva találta Infanteriszt Filepp Bertalant...

A husvétii ünnepek csendben teltek el. Polnisch kapitány ur szigoru parancsára, a szokásos konvencióktól eltérően még husvétkor sem volt szabad kölcsönös jókívánságainkat a muszkákkal közölni.

Husvét hétfőjén azonban, a hazai régi jó rózsavizes öntözésekről megemlékezve, csatornákat készítettünk a muszkák felé és az állásainkban *felméterre felgülemlett vizet leeresztettük* a

kerüljön Ilyenkor nehéz megállítani őket, pláne, ha egy bolond százat csinál, szóval valaki holmi elsütött rémhírrrel megbolondítja őket

Majdnem három éve szenvednek már a mi hős Ludwig bakáink itt Galiciában. Más harctéren még nem is voltak, mindig csak az oroszokkal néznek farkasszemet. Csoda-e hát, ha unják már Galiciát? Ugy-e nem csoda? Mert mit nekik a hegyes-dombos erdős Galicia, Bereg, Szabolcs, Zemplén termékeny földjeihez képest.

Egyszer menetelés közben megszólítottam egy öreg bakát:

— Mennyit adna öreg ezért a szép nagy tábla földért — kérdeztem és az előttünk elterülő szántóföldre mutattam.

— Nem kéne az nekem, ha ingyér adják akkor se.

— Nem-e? Hm! Hát olyan sok földje van kendnek odahaza?

Csak akkora van mint a tenyerem éppen, de avval se cserélném ki egész Galiciát

— Nem-e vajjon?

muszkákhoz! Bár ez a víz mindenek inkább nevezhető mint rózsavíznek, mégis meg volt az elégtételünk, hogy *öntöstünk!* És amellet ezért a barátkozásért még Polnisch kapitány úr sem haragudhatott!

Kedd reggelre egy csomó oroszul irt ujságot kaptunk, melyeket át kellett adnunk a muszkáknak. Nagy óvatossággal kellett ezt véghez vinni, nem mintha a muszkák lőnének ilyenkor, hanem, hogy a fővárosi lapok valahogy meg ne sejtsék, hogy azért nem kapnak elég papírost, mert ellenségeinket látjuk el szó-rakoztató olvasmányokkal! Zugszfűher Smolniczky, a századom egyik legbetyárabb altisztje magához vette a lapokat és a barátság jeléül egy jó darab hazai fehér kenyeret, meg egy kis füstölt ódalast „Hagy lássák a csujesok milyen jól élünk!”

Pistának, a főpucernak ugyan az volt a véleménye, hogy: „kár ilyesmi a hasukba!”, de ezzel nem törődünk. Smolniczky magához vette a szanités Furdelát, aki csujesul is tud. Kiugrottak az árokból és megállottak a

Nem — a! Nem lennék én itt még szögabiró se mondja dühösen a vén magyar baka

A békéről a legnagyobb pesszimizmussal beszél, ha beszél a magyar baka. Inkább hallgat róla, vagy legfeljebb csak ennyit mond:

— Ha már tegnap megkötötték volna a békét, már az is — *későn lenne*

Persze vannak beszédes bakák, akik a rajfedezékben órákszámba tartják szóval bajtársaikat. Folyton mesélnek. Hogy is volt az Niezwickánál, vagy Kolomeánál avagy Delejownál. Sokszor reggelig is mesél a mesemondó. A többi meg jól alszik.

Hogy a magyar baka nem ismeri a félelmet arra jellemző az is, hogy sokszor mennek ki a drót elé, könnyelműen hol egy kis krumplit szedni, hol meg egy kis répaért, aluminium cünderért vagy csak kíváncsiságból avagy virtuskodásból. Nem egy jó magyar baka fizetett már így rá az életével is.

A magyar baka az Uristenről se feledkezik meg. A legtöbbje ima-

drótunk előtt. Egyszerre 10—12 fej bukkant elő a muszka árok fölött és Furdella hívó szavára, (vagy talán az oldalas csiklandozó szagára?) egy nagy lomha muszka indult meg feléjük. Rög-tön utána egy második. Megálltak egymás előtt, Smolniczky kezét fogott velük, mintha csak a komát üdvözölné otthon a korcsmában. Átadta az ujságot, de nem hiába „betyár fiu” nyugtát kért róla. Erre vissza-kiabál az egyik muszka árkaik felé és szaladva jön egy fiatal hajlott görög-orru ifju. A két másik muszkánk mentegetődzik, hogy náluk csak a zsidók és az izraeliták tudnak irni. Grünwald Jacob, a 73-ik orosz gyalogezrednek derék izrae — akarom mondani infanteristája erre irásbelileg közli oroszul:

„A kapott orosz ujságokat, köszönettel átvettem. 1917. IV. 10. Grünwald Jacob, m p.”

Jacob még kijelentette, hogy tudják, hogy cárujuk már nincsen, de egyebet nem Erre kölcsönös kézszorítások és előírasos szalutálás után visszatértek árkaikba.

A nyugtát kuriózumképen be- küldtem felettes parancsnoksá-

könyvet hord a szive felett és adott alkalmakkor buzgón imádkozik. Az ünnepi gyónásokban és áldozásokban nagy számmal vesznek részt. És, ha szidják is az Istent néha — máskor meg azt mondják: „Jó lesz az Uristennel jóba lenni.”

Az bizonyos, hogy a magyar bakával is úgy vagyunk, mint a többi nemzetiségével, hogy minél hátrább van a svarmliniától, annál gyávább. Ez már a dolog természetében rejlik és a megszokáson alapszik. Hiszen végeredményben mindent meg lehet szokni.

A baka aránylag lusta levélíró, de szereti, ha kap hazulról levelet. Akár naponta egyet, azt se bánja. De ő maga csak ritkán ír.

Üres óráiban előszedi a zsebét pattanásig megtöltött lapokat és elől-ről kezdi őket olvasni.

A legtöbb baka zsebe, hátizsákja és kenyerzsákja tele van holmi haszontalan, vacak aprósággal. Az u. n. emlékekekkel: szag-nell aluminiummal(!). spárgával, ke-

gomhoz. Értesülesem szerint Jacob most előfizetési felhívást bocsátott ki lapjainkra, cugszfűher Smolniczky pedig vállalkozik a mindenkori pontos expedicióra.

Lövésárók, 1917. husvét hétfője.

Tisztelettel:

Kemény Tibor, hadnagy
századparancsnok.

Mindenkinek megküld- jük a „Ludwig bakát”,

aki ezredünk özvegy- és árva alapja javára kiadóhivatalunk útján bizonyos összeget beküld. Táborig ujságunkat mindaddig küldjük, amíg a beküldött összegből a lap árának megfelelően telik. — **Cimünk:**

K. u. k. Inf. Reg. No. 65.
Ludwig baka kiadóhivatala
Cs. és kir. tábori posta 618.

peskönyvekkel, vaskarikával és szalagokkal, amikkel néha órákig is elszórakozik. (Persze akad köztük néha értékesebb holmi is, amolyan rekvirált holmi, de hát — háboru van!) Szabadsága alatt otthon rendszerint szétosztja a holmikát.

Mi, akik a magyar bakát itt a fronton a nehéz háborus évek alatt megismertük egyszersmind szívünkbe is zártuk őket.

Ahol csak lehet és módunkban áll, minden lehető elkövetünk, hogy sulyos helyzetükön javítsunk.

Ezekután főlöszeges hangsúlyozunk, hogy a háboru igazi hőse a baka — mert ugyebár a babér és elismerés kiosztásánál is annak kell lenni az *elsőnek*, aki mindig elől jár és aki ott is az első, ahol a halált osztják?

E pár maradandó nyomtatott betűvel is csak az elismerés pálmáját akarom átnyújtani a háboru igazi, szerény hőseinek, a magyar bakáknak.

Kelet Galicia, 1916. április hó.

Mank Arthur dr.

A buvárhajó.

Remegnek, zognak a potsdami hársak!
 A potsdami várban vezérek jártak.
 Hófehér teremben, márvány asztal mellett
 A császár, a császár, bős szavakat zengett
 „Uraim! Mint vihar száguld a germán sas!
 Báván fut előle a cifra gall kakas,
 S bozontos husát az orosz medvének,
 Téplk, marcangolják a gárdalegények.
 De a britt buldog fogát vicsorgatva,
 Az éhség szörnyü rémét zuditja nyakunkba!
 Csapjon le hát rájuk a germán ököl!” — zeng a riadó
 S a tengerre szállott a sok buvárhajó a sok buvárhajó

Lágy csókkal a napfény a haboktól bucsuzott
 S a tajtékzó tengeren egy csudás hajó uszott.
 Fent a fedélzeten halkán szólt a hárfa —
 Imbolyogva, mint a foszladozó pára
 Hogy méla sugarait a doweri torony,
 A hajó felé küldte ringó hullámokon:
 Dermesztő zugással felzugott a szirén,
 Rémületet keltve a sok szőke miss szivén
 „Torpedó! Torpedó!” — süvített az éjbe,
 De jaj, a nagy hajót szétroncsolva, égve,
 Elnyelte a tenger! S mig a hárfán pengett a halál-riadó
 Büszkén suhant a roncsokon át egy buvárhajó .. egy buvárhajó ...
 Rajvonal, 1917. Április 23.

Lebovics Sándor, zászlós,

Kitüntetések.

Ó cs. és apostoli kir. Felsege a signum laudist adományozta

Kraumann Ede ezredesnek, a hatvanötödik gyalogezred volt parancsnokának ;

Sztrassovecs Arthur őrnagynak, az első zászlóalj parancsnokának és *Fodor* Arthur főhadnagynak.

A német császár Ó Felsege a 2. osztályú vaskeresztet adományozta

Tichy Gyula őrnagynak, a 3-ik zászlóalj parancsnokának ;

Arany vitésségi éremmel lett kitüntetve :

Klein Fülöp őrmester.

Nagy esüst éremmel másod-
 ízben:

Kovács Gábor zászlós.

Nagy esüst éremmel :
 Holovacsko Kornél hadnagy, Kabóczy Viktor dr. zászlós, Kase-

lyák Béla zászlós, Jónász Vilmos zászlós, Polgár Jenő zászlós, Noszák Pál káplár, Katz Benjámin elesett, Skerbut Ferenc elesett, Torezsán Henrik elesett, Katona József elesett, Simon István rokkant, Valek János k. elesett, Schellner Dezső elesett.

Kis esüst éremmel másodízben :
Répási Bertalan őrmester.

Kis esüst éremmel :
 Hamrák Ferenc szan.-hadnagy (1915. Sary-Sambor), Lebovics Sándor zászlós, Csellár Károly zászlós, Pertzian István hadapródjelölt, Balogh Sándor hadapródjelölt, Bányász László (elesett), Selejó János, Tóth Imre szkv., Harsányi György káplár, Gál Béni, Zambersky József, Kis János és Moskovits Zoltán örvezetők, Gál András, Szilágyi Márton káplár, Katona Sándor szkv., Macsuga Gyula káplár, Bambuda István. Azonkívül 124-en kaptak bronz vitézségi érmet.

Tábori strófák.

Orosz forradalom.

A békét
 Kötötte volna meg a muszkák cárja
 Ha az angollal meg nem járja.
 Am így a háború végét
 Bár van kenyere és lekvárja
 A szegény baka hiába várja.
 De lám :
 Igazán
 Oroszokban husz párt tombol
 Husz *ellenpárt* valahány —
 A szegény orosz katona a fronton
 Nem tudja már, hogy fiu-e vagy
 — lány

Választás.

Egy szende
 Ártatlan közmondás jut most
 Eszembe
 S nem látom a harcona
 Marcona
 Arcon a
 Kételyeket :
 Ugy-e bár
 Ön inkább kalapos-inas
 — Mint cár.

Német szókinca.

A „Respekt” szó
 Drága olvasó
 Divatját multa nem is régen
Kitrították mint a járványt
 Végképpen
 Erre egy magyar hadnagu
 Lelke mélyéből ad nagy
 Sóhajokat :
 Oh Istenem oh.
 Németül tudtam *egy* szót
 Csak *egy* szavam volt, *egy* —
 [„Respektem”]
 (Mondókám eléje s végére tettem)
 Most egy német szavam sincsen :
 Árva lett a germán - szókincesem.

— tury. —

Illetékes körökben arról

beszélnek, hogy a sokat szenvedett gyalogság visszakapja majd a Mária Terézia-korabeli, történeti fehér diszkabátot. Nem olvashatjuk e hirt minden meghatottság nélkül. Hatalmas elégtelt, dicséretet és elismerést kell látnunk ebben az intézkedésben, amely újra fehér-tisztává teszi a lövészárkok legsárosabb, legpiszkosabb lakóit. Fehér diszkabátot adnak ismét azoknak a bakáknak, akiknél békeidőben sem ragyogtak az aranyzinórok és egyéb cífraságok, akik békeidőben is szerényen, minden kérdés nélkül végezték kötelességtudó munkájukat, mert már akkor tudták, hogy rájuk vár a legnagyobb szenvedés, a legtöbb nélkülözés, a legborzalmasabb áldozat. Mert a háború véres oltárán a szegény bakák tömeg-áldozatai égtek mindig. A lövészárkok saráival beagyagosodott, sáros-bajuszú, a föld piszkától maszatos-kezü bakák! A görcsössé gyűrődött köpenyű, rongyos bakák, akiknek tekintetéből három év szenvedése szólt, akiknek homlokára három év vájt erős ráncokat, akiknek ajkáról azonban soha a panasz egyetlen szava el nem hangzott. A háború vértanu-hősei, akik némán viselték szenvedéseiket, akik féltek a napfényre jönni agyag zománcu öltözékükben. Majd nem fognak félni a béke szép idejében, amikor a történelmi, fehér diszkabát fog fényleni a fiatalos arcu, ráncatlan homloku, izmos bakákon. Ezek ugyan nem azok lesznek, akiknek fiatalágát és életerejét az árkok gyilkos nedve szívták ki, de büszkén fogják viselni, mert fehér diszkabátjuk gyönyörű emlék lesz, emléke azoknak, akik ma már némán pihennek s akik szóltalanul viselik nyomorékságukban a háború örök bélyegét. Ezeknek büszke és

dicső emléke fog leragyni a fehér diszkabátból, amely még hosszú és hosszú évtizedeken át eszébe fogja juttatni az embernek, hogy voltak egykor sokat szenvedett, sáros, maszatos, öszszetört, de fenkölt lelkű, tunyafőtőzött lövészárok-bakák.

(77.)

— H I R E K. —

— **Vezénylés.** Ezredparancsnokságunk Becske Kálmán főhadnagyot, Diez Günther és Vajthó Tivadar hadnagyokat az ezred pótzászlóaljához vezényelte Szatmárnémetibe, ahol kiképző tisztekként fognak működni. Becske főhadnagy ezredünknek egyik legszebben dekorált tisztje, aki igen hosszú frontszolgálatát dícselkedhetik. Mint gépfegyveresszázad parancsnok jelentős sikerekre tekinthet vissza. Nagyszerű kiképző, aki a táborban is több ízben állított fel rövid idő alatt mintaszerűen kiképzett gépfegyveres osztagokat. Legénysége bálványozta, tisztársai körében igen nagy népszerűségnek örvendett. Hasonlót mondhatunk Diez és Vajthó hadnagyokról is. Az ezred mintacsapata, a vadászszázad Diez hadnagy alkotása. A vadászszázad sikerei az ő nevéhez fűződnek. Tevékenységét és vitéz magatartását kitüntetései igazolják. Vajthó hadnagy résztvett az ezred összes nyári harcaiban mint századparancsnok s kiváló bátorságának adta tanujelét. Olvasóink írásaiból is jól ismerik a népszerű „Tüdőt”, aki Diez hadnaggal együtt az ezred elkényeztetett kedvence volt. Harctéri tapasztalatokkal bőségesen felszerelt tisztjeink bizonyára hasznos szolgálatot fognak tenni a pótzászlóaljnál.

— **Kinevezés.** Ó Felsője tartalékos hadnagyokká nevezte Schwarcz Sándor t. zászlóst 1916. aug. elsejei. — Bendik Ede és Werner Manó zászlósokat 1917. jan. elsejei — és Harmath Sándor zászlóst február elsejei ranggal. Valamennyien ezredünk kiváló, többszörösen kitüntetett fiatal tisztjei közé tartoznak, kinevezésük általános örömet keltett s ezredparancsnokságunk is melegen üdvözölte őket ez alkalomból.

— **A szerkesztő szabadságon.** Dr. Mank Arthur, lapunk szerkesztője, rövid szabadságra Budapestre utazott. Távolléte alatt a szerkesztői teendőket Grünwald Nándor zászlós látja el.

— **Új zászlósok.** Ezredparancsnokságunk újabban tartalékos zászlósokká nevezte ki Klein Adolf, Krudy László, Stein Sándor és Pertzián István hadapródjelölteket. Krudy kivételével aki sebesülten eltávozott, valamennyien a tábori századoknál teljesítik kötelességtudóan szolgálatukat.

— **Szabadságon vannak:** Sztrazovecz Arthur őrnagy, Albrecht Ernő kapitány, Ehmann Gyula főhadnagy, Rajtik Miklós, Tudja Géza, Weinberg István és Déléczeg Imre hadnagyok.

— **Betegesen eltávozott:** Tornai Jela hadnagy és Klein Zoltán zászlós.

— **Gépfegyveres tanfolyam.** A legközelebb Munkácson megnyíló gépfegyveres kiképző tanfolyamra ezredparancsnokságunk Komoróczy Péter hadnagy és dr. Bartos Mihály zászlóst vezényelte ki.

— **A vadászszázad új parancsnoka.** Diez hadnagy távozásával a vadászszázad parancsnokául Harmath Sándor hadnagyot nevezte ki ezredparancsnokságunk, aki eddig a vadászszázad kötelékébe tartozott. Jó kezében látjuk Diez hadnagy tanítványánál a vadászszázadot, amely remélhetőleg alatta is tevézni fog a eddigi szép sikereit.

— **Rezerzában** A hatvanötödik gyalogezred április hó 12-én hat heti állásban tartózkodás után tartalékba vonult. Ezalatt a hat hét alatt ezredünk az orosz front legexponáltabb pontját tartotta megcsálva. Nemcsak a számban erős, jól felszerelt ellenséggel kellett itt megküzdeni, hanem még az oroszial is nagyobb ellenséggel, a hóolvadás okozta áradással. Hasi és derekig érő vízben teljesítették derék embeink a rendkívül nehéz szolgálatot néhol 60 lép snyire az ellenségtől. Az orosz aknák tüze, az ellenséges gyalogság fegyverei és a vízáradás sem tudták meg-

törni vitéz bakáinkat, akik rendíthetetlenül állták meg helyüket s hat heti állásban tartzkodásuk alatt a nélkülözések és fáradalmak ellenére, — amit a lehetetlen terepen tűrnök kellett, — vitézül és bátran viselkedtek s gyöngyörű sikereket értek el. Ezek az állás-harcok ezredünk történetének legfényesebb lapjain kapnak helyet s a 65-ös bakák is mindenkor büszkén fognak erre a hat hétre emlékezni. A „Ludwig-bakák” méltóknak bizonyultak felsőbb parancsnokságunk kitüntető bizalmára, mely őket erre a veszedelmes helyre állította. Emelkedett lélekkel és a legjobb hangulatban vonultak bakáink a tartalékba, a hol a sok fáradság és nélkülözés után most nyugalomhoz jutnak.

— **A hatodik arany vitézségi érem** Klein Fülöp őrmester, a vadászszázad vitéz tagja, akiről legutóbb hosszabban emlékeztünk meg, megkapta az arany vitézségi érmét, a március 15-iki válalkozás alkalmával tanusított kiválóan bátor magatartásáért. Ezzel Klein őrmesternek már nyolc kitüntetése van. Ezredünkben pedig az arany érmek száma hatra emelkedett. Kovács Gábor és Kasalyák Béla zászlósok, akik szintén arany éremre lettek felérjlesztve nagy ezüstöt kaptak.

— **Magyar frontszínház.** Április hó 11-én kezdte meg működését a fronton, Komjáthy János igazgatása alatt, a kitünő magyar front-színház. Hogy ez a legfrissebb színházi vállalkozás teljesen megfelelt a vállalkozásnak, bizonyítják az állandóan zsuffolt «házak», melyek előtt a színészek a legnagyobb siker jegyében nap-nap után játszottak. A tizenöt-tagból álló társulat primadonnája Batizfalvy Elza, a miskolci színház társulat palkos subrettje volt, aki azt hisszük soha-se fogja elfelejteni azokat az ovációkat, melyben a harctér katonái részesítették. A színészek közül különösen Pázmán Ferenc és Zilahy Gyula volt a hálás publikum dédelgetett kedvence. A társulat a pompás kabaré-programmon kívül előadta Gerő: Próbaházasság c. darabját és Drégely Gábor: A kisasszony férje című vígjátékát, a Magyar

színház mult évi kasszadarabját. Igazi sikerük azonban főképpen a Kabaré-estéknek volt, amelyen főképp Harsányi Zsolt két kis tréfája: „A szövetségesek” és a „Tordai hasadék” arattak frenetikus sikert. Közreműködtek még az említettek kivül Komáromy Gizi (Kassa), Benes Ilona, Szász Anna, Dörgei Jolán, Bálint Béla (Temesvár), Gózon Béla (Pécs), Rogoz Imre (Szeged), Izsó Miklós (Pécs), D. Nagy Gyula (Kölcsvár) és Kondor Ernő, a népszerű dalköltő. A karmesteri tisztet Mály Károly látta el.

— **Az oroszok husvétja a lövészárokban.** A mi husvétünk és az oroszok husvétja általában csendben telt el. A tüzerek sem igen lövöldöztek, csak a repülők keringtek sűrűn fejük felett. Az oroszok külföldben husvétkor rendszerint jól viselik magukat s most különösen igyekeztek kedvünkben járni. Ajándékokkal is figyelmeskedtek s szent ünnepükön ígéretet tettek nekünk, hogy gondoskodni fognak a béke mielőbbi megteremtéséről.

— **Hol vannak tisztjeink?** Keilwerth Bohár Lajos kapitány új menetzászlóalj élén utban van a frontra. Hír szerint az utána következő menetzászlóaljnak Günther Károly kapitány a parancsnoka. Biró Ferenc t. főhadnagy, aki a Popowa Mochilán kapott súlyos haslövést, megkapta felmentését. Munkácson, az osztr. magyar bank tisztviselője. Kórházi kezelés alatt állnak: Tatár Lajos főhadnagy, Vári Sándor hadnagy (Pöstyén fürdő), Simon Mózes hadnagy (Budapest, Ilka-u. hadikórház), Molnár Gyula hadnagy (Ujtátrafüred), Dr. Nyiri Zoltán (Budapest Res. Spital No. 6.) Dr. Gyárfás zászlós (Andrássy-ut hadikórház). A pótzászlóaljhoz berukkoltak: Deme László főhadnagy, Spiegel Izsó főhadnagy, Walter Gyula hadnagy, Zimmermann Andor szan. hadnagy, Dr. Bettelheim és Szöbel Izidor hadnagyok a budapesti térparancsnokságnál nyertek beosztást. Hegedüs Viktor hadnagy a szatmári önkéntes iskola instructora. Szentgyörgyi Bertalan szan. zászlós a trienti tábori bakteriologiai intézetben, Vityi

István gyógyszerész járulnak h. a kassai helyőrségi kórházban dolgozik.

— **Kedves Ludwig baka!** (Panaszos levél.) Engedjék meg, hogy súlyos panaszommal elterjedt, népszerű lapjuk hasábjait keresem fel. Ujabb panaszba jött, hogy mindenkinek magával kell hordania a gázmaszkját, minden utra. Nos ezt megteszem. Ez könnyű. Ellenben mit csináljak én egy gáztámadás esetén? Hogyan vegyem fel a gázmaszkamat, amikor állapot egy három éves jól ápolt 252 cm. hosszú Loreley-szakáll borítja. Próbáltam már: nem megy sehogyse fel a gázmaszka és ha már felmegy, a szakállam betömi az összes légző likacsokat. Micsinájjak? Levágjam a szakállamat, avagy ne hordjak gázmaszkát?

Tisztelettel
Etappen Bendeguz
utépítő mérnök.

Válassz. Kedves utépítőmester. A szakállat bizonyára azért hordja Ön kis ravasz, hogy öreg népfelkelőnek nézzék és ne rukkoltassák be a svarmliniába. A gázmaszkát pedig parancsra hordja. Mi más tanácsot nem adhatunk, mint azt, hogy imádkozzék (háttul ugyanis ráér), hogy minél előbb meglegyen a béke, amikor se a szakállára, se a gázmaszkjára nem lesz többé szüksége. Ebbe a szakáll-problemába jelzem már egy csomó ember beleőrült. — Jó lesz tehát vigyáznia, ámbár egy kis jó első osztályú téboly nem is olyan rossz manapság.

— **Leváltáskor.** A műszaki század több kisebb osztágból áll. Egy-egy ilyen osztagnak: parti a neve. Ezt olvasóink ama részének tájékoztatására jegyeztük meg, akik nem igen ismerik a hadsereg, különösképen a műszaki század szervezetét.

A leváltás alkalmával egy ilyen partit küldött ki Hegedüs főhadnagy — valami feladatot elvégzendő.

— Hála Istennek — szól oda egy tisztárs Hegedüs főhadnagyhoz — csak hogy már leváltak bennünket. Megyünk rezervába.

-- Csak ne csodáld meg

intl csendre suttogva Hegedűs főhadnagy az örömtől repeső tisztet — mért még visszamegy — a partí.

— **Részvét.** Meleg rokoiszenvet érzünk pesti polgártársaink iránt s ezért melegen is érdeklődünk sorsuk iránt. A táborba érkező lapokban elsősorban azokat a híreket keressük, amik pesti polgártársainkra vonatkoznak. Mit nekünk Brazília hadüzenete, a szocialisták stockholmi találkozása, a képviselőház elnapolása. Nekünk az a fontos, van-e pesti polgártársainknak alkalma egy kis kellemes összejövetelre, van-e elegendő szén, cukor, petroleum és még más... Sajnos, még mindig nincs. Illetve kevés van! S ami a legfőbb, a zárórát még most sem tölték ki, sőt hátrafelé tölték a nyári időszámítás életbeletetésével. Hát ez már borzasztó! Mikor fog már végre a pesti ember kedve szerint mulatozhatni? Hát valóban nincs szén, valóban redukálni kell a világítást? Ilyen körülmények között már szívesebben vagyunk idekűnn. Mert itt nincs szigorú záróra rendelet. Addig vagyunk ébren és addig alszunk, ameddig akarunk. Petroleumunk annyi, hogy fűrdhetünk benne. Kályháink okádják a meleget. Őserdők állanak mögöttünk s tábor-tüzeink mellett egész Budapest felmelegedhetnék. Bizony-bizony a főváros világvárosi élete ide költözött hozzánk, mert amikor ott már minden lámpa kialszik s minden kályhában kihül az utolsó parázs, a mi fedezékeinkben magasan lobognak a lángok s őszinte részvéttel gondolunk szegény pesti polgártársainkra.

— **Tábori gőzmosóda.** Hadosztályunk körletében egy nagy-szerűen berendezett gőzmosóda és fehérenmű foltozó intézet működik, ahol a lövészárokban tartózkodó katonák fehérenműit csoportonként tisztára mossák és a hibásakat kijavítják. S ami legfontosabb a dologban, a fehérenmű sokkal gyorsabban kerül vissza a gőzmosódából, mint akármelyik fővárosi tisztító intézetből. Egy-két nap alatt hófehér tisztára mossák a szennyes fehérenműt és szépen becsomagolva küldik vissza boldog tulajdonosá-

nak. A közegészségügynek ez a pompás intézmény igen hasznos szolgálatára válik.

— **A csujes gróf agarai.** Abban a faluban, ahol ezredparancsnokságunk állomásozott, lakott egy csujes gróf, aki hidegvérrel kitartott kastélyában, bár az oroszok előszeretettel köszöntötték délelőttönként a kastély verendáját. Ránk nézve azonban nem ez a fontos, hanem az, hogy a csujes grófnak két gyönyörű szép agara volt. (Ebben a két agárban embereink mindig orosz kómet sejtettek). Egy szép napon az agarak eltűntek. A csujes gróf panaszára megindult a nagy keresés, míg végre az agarakat megtalálták a vadászszázadnál. Amikor kérdőre vonták őket az agarak birtokbavételért, a világ legtermészetesebb hangján jegyezték meg, hogy mint jó vadásznak nagyon nagy szükségük volt a derék agarakra, mert agarak nélkül nem tudnak vadászni.

— **Az első fecske.** Április tizedikén jelent meg az első fecske. A fecske a nyarat hozza, a nyár pedig rendszerint — a súlyos harcokat. Szóval a fecske — offenzívát jelent. Nem igen hisszük, hogy így legyen. Legalább is a jelek nem erre vallanak. Nem azért mintha félnék tőle, de jobban szeretnék hinni, hogy a mostani nyarunk kellemes, nyugodt nyár lesz. Hiszen ha egy fecske még nem csinál nyarat egész bátran módosíthatjuk a közmondást, hogy egy fecske még nem csinál — offenzívát.

— **A szatmári lányok.** Állandó szereplői lapunknak ismét szóhoz jutnak. Ezuttal más vonatkozásban. Arról kapunk ugyanis hírt, hogy a szatmári elárúsítónk boltja ellen az ottani lányok, a Ludwig baka rajongó olvasói, valóságos ostromot rendeznek, a mikor tábori újságunk oda érkezik. Nagyon jól esik nekünk a szeretetnek ez a megnyilvánulása, de nagyon kérjük őket, hogy a rohamnál legyenek tekintettel érdemes elárúsítónk magánvagyonára és testi épségére, mert nem szeretnők ha kárterítési per esnék a nyakunkba. Reméljük

megfogadják atyai tanácsunkat, mert kölmben kénytefennek lenniék meghonosítani a — jegy-rendszert.

— **Egy századparancsnok a stellungéletről.** Hat héten át ott éltek a mieink az oroszok orra előtt. Ilyen közel lenni az ellenséghez semmiesetre sem kellemes. Az ellenséges megfigyelő minden mozdulatot lát, a baka gátolva van szabad mozgásában. Megkérdeztük tehát egyik századunk parancsnokát, aki a legközelebb volt az ellenséghez, hogy hogyan töltötte el napjait a Stellungban?

— Bár egész közel állottunk az oroszokhoz, teljesen úgy éreztem magam — mondotta mint akármilyen más Stellungban. Sőt bizonyos tekintetben jobban, mert legalább láttam mindent, amit az ellenség művelt. Meglepetés ki volt zárva.

Tíz óraker szoktam felkelni, — persze éjjel háromig ébren voltam. Azonnal kimentem megfigyelőhelyemre megnézni, nem-e tettek kárt az oroszok akadályvonalainkon. Felügyeltem a munkafelett, megvizsgáltam a legénységi szállásokat és beosztottam az éjjeli szolgálatot.

Nappal mindenesetre jobban éreztem magam mint éjjel, mert ekkor állandóan künn kellett tartózkodnom. Az oroszokon kívül pedig a zászlóalj is gyakran zavart, mert állandóan szólt a telefon. Még mielőtt az orosz akna a csövét elhagyta, a zászlóalj-parancsnokság már tudni kívánta, hogy hol csapott le.

Sokat szenvedtünk a víztől, de az oroszok még többet. S a sok szenvedés ellenére a legénységem állandóan jó hangulatban volt, folyton énekelt

Az oroszok sokat lövöldöztek, de nem nagy eredménnyel.

Hát ami az ellátást illeti, nem volt valami fényes. Állandóan marhahus és marhahus. Ha nem lett volna bor és snapsz, igazán nem tudom, hová jutottunk volna.

A legjobb napunk egész idő alatt a husvét volt, mert akkor egy üveg sört kaptunk — fájdalom csak egyet.

Persze hogy örülünk a rezervának, mert most hanyatt-fekszünk, mint a krokodilusok és a

nap melege kiszívja lábainkból a reumát, amit a víztől kaptunk.

A stellungban igen közvetlen volt a viszony tiszték és legénység között, egyik a másikat támogatta munkájában. A golyó előtt teljesen egyformának éreztük magunkat.

— **Előfizetőink figyelmébe.** Felhívjuk mindazon előfizetőinket, akiknek előfizetése e hónapban lejár, hogy előfizetésüket megújítani sziveskedjenek, nehogy lapunk szétküldésében késedelem álljon be. Felkérjük továbbá olvasóinkat, hogy lapunkat ismerőseik és hozzátartozóik körében terjeszteni sziveskedjenek. Minden egyes eladott lappeldány ezredünk özvegy és árva-alapját növeli, amely csak úgy felelhet meg cmes rendeltetésének, ha a segélyezésre szoruló nagy számára való tekintettel, megfelelő anyagi erőt fog tartalmazhatni.

— **Fürdő.** Künn a fronton ma már ugyszólván minden csapat-testnek van külön tisztí és legénységi fürdője. Ezek a fürdők aránylag elég jól és kényelmesen vannak berendezve. Ha nem is olyan pazar, mint a Hungária, de végső szükségből a pesti polgártárs is megfürödhetnék benne — ha ugyan volna mersze hozzá. Mert a harctéren a fürdők is beleesnek az ellenséges tüzéréség tűzkörletébe s bizony gyakran megtörténik, hogy amikor az ember vigan lubickol a kádban, körülötte a gránátok táncolnak. De ha valakinek mégis kedve kerekednék nálunk megfürödni, megnyugtató kedvéért e helyen leszögezzük, hogy még egyetlen egy embert sem ütött egyetlen gránát — fürdőkádban.

— **Nyári időszámítás.** Felsőbb parancsra természetesen nálunk is életbelépett a nyári időszámítás s akinek órája még nem vezett el, vagy a kerekéi be nem rozsdásodtak, április 16-án éjjel egy órával előre igazította. Nálunk ugyan nem nagy változást jelent ez az intézkedés, mert éjjel 3 vagy 4 órakor lefeküdni, avagy délelőtt 11-kor vagy 12-kor felkelni egészen egyre megy. De hát elvégre mi sem zárkózhatunk el a művelt világ ilyen fontos újítása elől.

§ **Ismeretlen kommandó.** A gyalogsági ágyus osztagnál szolgált egy Achmed nevű bosnyák baka is. Pár szót értett csak magyarul. Egyszer engedelem nélkül ment el valahová és elmaradt pár óráig.

Parancsnoka nem tudta mi van vele és amikor Achmed végre előkerült, magához hivatva és tudtára adta, hogy egy óra mulva kifogja kötetni, de addig is epessze magát!

Nagy busan ült le Achmed egy kórakásra, hogy kivárja az órát. Egyik huncut baka nevetve mondta neki:

— No Achmed! Hát mért nem epeszed magad? Hiszen azt parancsolta a hadnagy ur

— Epessze magát . . . Epessze magát — tört ki belőle a keserűség — de mi az? Én voltam csak hat hét kiképzés, de nem tanultam ilyen kommandó!

§ **Amerikázás** Amerikai gránátokkal lőtt a napokban a muszka, de pehhe volt, mert majdnem minden második gránát begdőglött, nem robbant.

Nagy maliciával jegyezte meg egyik főhadnagyunk:

— Ugy látszik az oroszoknál már az amerikai gránátok is — amerikáznak

§ **Nincs igaza.** A legujabb rendeletben, különösen a vasuti állomások körül, csak lámpással szabad éjjel a kocsiknak közlekedni az összeütközések és torlódások elkerülése végett.

Valamelyik napon az egyik faszoló kocsin nem égett a lámpás. Se elöl, se hátul.

Odaugrik a kocsis mellé az őrt álló csendőr:

— Halt! Álljon meg! Hol a lámpása öreg?

— Hát hol? Nincs! bökte ki a szabolcsi magyar.

— Hát nem tudja kend, hogy

parancs van arra, hogy nem szabad lámpás nélkül menni a kocsiknak?

— Minek a lámpa? Nem látnak ezek a lovak lámpással se. Vakok ezek már egy éve kérem.

§ **A doppelrajén.** Két baka beszélget:

— Hogy van az, hogy te nyakra főre kapod hazulról a pénzeslevelet? Hun az anyádtól, hun a kedvesédtől? — kérdi az egyik baka

— Az nagyon egyszerű — feleli a másik — Ha nem kapok pénzt hazulról, azonnal azt irom nekik, hogy „ha egy héten belül nem küldenek pénzt, akkor beugrom a doppelrajénbe!“ Erre aztán mindig küldenek, mert azt mégse akarják, hogy „öngyilkos“ legyek. . .

Hol kapható a Ludwig-baka?

Budapest: Lampel Róbert és fia könyvkereskedés (Andrássy-ut 21.); Adorján Testvérek könyvkereskedés (Érzsébet-körút 16. szám.)

Beregszász: Schwartz dohány-nagytőzsde (Piacz-tér).

Besztercebánya: Machold F. könyvnyomda, könyv- és papírkereskedés.

Kalusz: markotányos üzlet (vezetők Iván Kornél és Lax Arthur főhadnagyok).

Miskolcz: Ferenczi B. könyvkereskedés (Széhenyi-utca).

Munkács: Pannonia könyvnyomda és újságkiadóhivatal (város-ház épület).

Nyiregyháza: Ferenczi könyvkereskedés. (Városház-épület).

Sárospatak: Főiskolai könyvkereskedés.

Sátoraljaújhely: Löwy Adolf könyvkereskedés.

Szatmárnémeti: Huszár Aladár könyvkereskedés (Deák-tér).

Sztrij: Pályaudvar könyvosztály.

Beszélgetés.

Járom a vizes, sáros lövészárkot, nézegetek föl a jó napos égre, tavaszi napra, a legjobb munkásra ebben a sáros világban, mert ő szárítja fel a legtöbb vizet, sőt s találkozzom Nagy bácsival, az Óreg bakával. Pipázgatva gázol a vízben a Fialat bakával s hordják a vizet a rókalyukból. Köszönnek:

— Győzni fogunk!

A tiszt: Győzni fogunk! Tisztul az árok Óreg. Pár nap múlva fényes csizmával lehet már itt járni.

Óreg baka: Dolgoztunk is, jelentem alássan, mert cudarul ránk szakadt ez az áradat. Hét nap óta alig aludtam, de hát nem bántam meg, mert a mellemre tüzte az alezredes ur érte ezt a vi-tézségi érmet. *Bűszke lessek rá egész életemben.*

A tiszt: Bűszke is lehet Óreg, mert akl most erős akaratú, fáradtságot nem ismerve kitarított, nagyobb szolgálatot tett a hazának, mintha nem tudom hány el-lenséget ölt volna meg.

Óreg baka! Ezt mondom én is ezeknek a fiatal katonáknak, meg hogy ezzel is a hazát védjük.

Fiatal baka: Hiszen tudom én, hogy a hazát védjük, csak azon gondolkodom néha, hogy mért kell nekünk idejönni. Olyan mesz-szire hazulról.

A tiszt: Miért kell idejönni? Hát fiam adjál hálát az Istennek, hogy itt vagy, hogy innen véd-heted a hazát. Mindjárt megtu-dod miért. Nézz ki csak itt a ló-nyíláson s nézd meg előttünk ezt a jó szántóföldet, meg ott a domb tövében az ellenség mö-gött azt a szép falut.

Fiatal baka: Nézttem már gyak-ran. Bizony ennek a jó földnek sem örülhet a gazdája. Így par-lagon hevertetni ekkora földet...

Óreg baka: Hát bizony az a falu is szép volt valamikó Milyen szép bádogos, cserepes házak lehettek azok ott ni és

most minden csupa rom. Alig van abban a faluban egy ép ház, egy ép gyümölcsfa, pedig sok lehetett, látszik a csonka törzse.

A tiszt: Hát itt a hátunk mö-gött a faluban volt már Óreg?

Óreg baka: Voltam. De bizony az is épen úgy néz ki mint ez, Amit az ellenség el nem pusztított, mikor benne volt, lassan-ként elpusztul most. Ki egy ajtó-félfát visz el tüzelőnek, ki egy gerendát. Aztán meg a mi ágyunk veri *ast* a falut, az ellenségé pe-dig ezt a hátunk mögöttit.

A tiszt: Hát a békesség Óreg?

Óreg baka: Hogy sirtak, mikor ki kellett lakoltatni őket az ágyu-zás miatt. Fájt a szívem, mikor a fiatal asszonynepet, azt a sok megnyomorított, megszégyenített lányt láttam. Eszembe jutottak *as én gyermekeim, a feleségem,* a nagybacska lányom, eszembe jutott a házam, a kis gazdásá-gom s hálát adtam az Istennek, hogy *itt* védem őket és nem *ott-hon,* a honi földön.

Fiatal baka: Én is láttam egy falut, ahol a templom is fel volt gyújtva, meg egy tizenöt éves lánynak gyereke lett egy ko-záktól.

A tiszt: Hát látod édes fiam, *esért* kell nekünk itt lenni. *Esért* kell minden éjjel fegyverrel, ké-zigránáttal a kezünkben *itt* figyelni, hogy a mi jó földünk otthon ne maradjon parlagon, ezért kell sárban, vízben *itt* gázolnunk, hogy a *hásunk otthon megmaradjon,* a gyümölcsfák ne feküdjenek kettétörve, hanem ősz-szel jó gyümölcsöt teremjenek.

Ázért kell, ha Isten úgy akarja, itt meghalnunk, hogy egy ma-gyar lányt vagy asszonyt se gyalázzon, nyomoritson meg az ellenség. Ezért adj hát hálát az Istennek, hogy *itt* véded a hazát s nem a falud határában. Minél messzebb, annál jobb.

Óreg baka: Emlékszem, mikor tavaly ősszel mellőlünk ment haza egy székely ezred, hogy az oláhokat kiverje Erdélyből. Ki is verték becsülettel. De olvastam azután esténként a szakasznak abból az ujságból, amit a zászlós ur adott, hogy milyen gya-lázatosságokat követtek el a gaz oláhok a falukban. Ebből a sze-gény Galiciából is ki kellene már verni a muszkát, hogy ez a sok szép föld ne heverjen így, meg ezeket a falukat is fel lehessen építeni a szegény népnek.

A tiszt: Csak tüzeljen Óreg. Ami késik, nem mulik. Győzni fogunk!

Óreg baka: Segítsen az Isten. Győzni fogunk!

Fiatal baka: Majd segít ez a jó szurony is Győzni fo-gunk!

Lövészárkok, 1917. április.

(Dr. B. M.)

„Sulyos harcok.”

A cs. és kir. 65. gy. e. nyári harcainak története, az ezredpa-rancsnokság előszavá-val. — Ára 40 fillér.

Kiadóhivatalunk 40 fil. pos-tabélyeg ellenében megküldi.

— **Zugf. Boch Ferenc** Csendes, szerény, igénytelen ember. Halkan, meggondoltan beszél és még véletlenül sem téved sohasem. Apró mosolygós szeméből nem nézne ki az ember, hogy Boch Ferenc pionér szakaszvezető már nagyon sokat vitt végbe ebben a hosszú háboruban, amelyből a háboru eleje óta veszi ki a maga jelentős részét. A mellét a nagy ezüst vitézségi érem disziti. Még tizennégyben kapta, amikor még nehezebb volt ilyesmit szerezni. Boch Ferenc pionér akkor 600 embert mentett meg a biztos fogságból, Piet.ownál az oroszok, csapataink mögött felrobbantottak a Dnjeszter-hidat, ugy, hogy több mint 600 ember a tulsó parton maradt. Boch Ferenc deszkából rögtönzött csónakon 37-szer evezett át ellenséges fegyver és géppuska tűzben a tulsó partra és a legnagyobb veszélyben hozta át csoportonként szorongatott katonáinkat. Az emberfeletti munka csaknem életébe került, amennyiben a mentési munkák annyira kimerítették őt, hogy három napig feküdt eszméletlenül élet és halál között. Boch Ferenc szakaszvezető ezidő szerint is a harctéren van és a pionér osztag egyik legderekabb altisztje.

— **Egy kis félreértés.** A Meneke, német alezredes nevéől elnevezett záró állás már több rendbeli félreértésre adott okot. A napokban is egyik géppuskás főhadnagyuk megszállított a Stellung mögött egy csomó bakát:

— A „Meneke“ Stellungba? kérdezte a főhadnagy.

— Csak holnap estére megyünk Stellungba válaszolta egy orosz és bandukoltak tovább a főállás felé a szokásos éjjeli munkára.

— **A pacsirta.** Lapátolják a vizet a bakák. Nehezen megy a munka, mert szép tavaszi idő

van, süt a nap és sok sok pacsirta csicsereg a levegőben.

Sokáig nézi a pacsirtát egy fiatal baka s dühösen mondja:

A fene egye meg a csujeit, hát nem éppen olyan pacsirtájuk van, mint nekünk otthon.

Megszólal lassan egy másik baka:

— Nem idevaló ez. Megismerem a hangját, mi utánunk jött ez Szabolcsmegyéből.

— **Hadi kutyák a táborban.**

A kutyákat mindenféle szolgálatra beosztották már a fronton, de igazán talán egy helyütt se váltak be. A szanitézkutyák — átszaladtak az ellenséghez, az őrkutyák elárulták ugyan az ellenséget, de vele együtt bennünket is, a kis kocsi elé befogott nagy kutyát meg nem győzi az ember élelmezni. Ezek a hivatalos kutyák tehát nem valami brilliánsan válltak be. Annál inkább beválltak a félhivatalos hadikutyák. A kutya bizonyult ugyanis a harctéren a legjobb, a leg-hűbb és legőzvetlenebb barátunk. Ilyen jó barát ez időszerint az ezredben hat darab van. Korszerint soroljuk fel a harctéri kutyákat. Elöl vezet Becske Kálmán főhadnagy, a híres evezős bajnok foxija a *Dugó*. (Intelligens stráfós és korporal. Nagyon értelmes állat.) *Bomba*, Katona főhadnagy dakszlija. Azért bomba, mert születése napján a gazdája egy csomó orosz bombát faszolt. *Pincsurka*, Diez hadnagy kutyája. Róla már szólt egyszer lapunk hasábjain. *Dandi*, László főhadnagy virgonc kutyája reménytelenül szerelmes Dugóba. A diszes kutyatársaságot kiegészíti még *Kalass* és *Tüdő* kutya fivérek. Az előbbi Albrecht kapitány, az utóbbi Munk dr. főorvos tulajdona. A régi híres kutyák közül orosz fogságba kerültek: *Strupa*, *Muszka* és *Boy* nevű hadi kutyák. Érdekes és katonai szempontból fontos, hogy e kutyák a gazdájuk *nélkül* estek orosz fogságba.

Ruhaközpont. A belügyminiszter rendeletet bocsátott ki, amelyben felkéri a polgárokat, hogy takarékoskodjanak a ruhával, mert kevés a posztó. Ha ez az állapot sokáig tart, bizonyára

élésre kél a ruhaközpont is. Milyen érdekes lesz majd, ha a civilek is megismerkednek a ruhafaszolás és abfűhrolás kellemetlenségeivel, amiben nekünk már oly régi részünk van és milyen érdekes lesz, ha elszakad a nadrágjuk és várniok kell, amíg a ruhaközpont kiutal részükre egy kis foltnak való szövetet.

— **Salamon őrmester bronz.**

Világhírűvé vált őrmester-diplomátánkat, Salamon Jenő őrmester, ezredparancsnokságunk magas kitüntetésben részesítette. Egy régebben elkövetett vitéz tettéért bronz vitézségi érmét adományozott neki Vitéz őrmesterünk ez alkalomból meleg ünneplésben részesítették az ezred törzs és trén altisztjei. Az első toáosztot Gaiger Frigyes őrmester tartotta rimes szavakban Méltatta a vitéz őrmester hervadhatatlan érdemeit és amikor a vitézségi érmét Salamon mellére tűzte, beszéde ódái fenségre emelkedett. Az ünnepelt őrmester könnyes meghatottsággal mondott köszönetet a figyelemért, ígéretet tett arra, hogy tovább is lankadatlan hősiességgel fogja végig küzdeni a háborút és ott a helyszínen felajánlotta éremilletékét az ezred árváinak azzal a megszorító feltétellel, hogy érmének illetékére csakis trénőrmesterek özvegyei, esetleg árvái tarthatnak igényt.

A trén egyszerűítése. (Saját tudósítónktól.) Ez a probléma kísért már a háboru eleje óta. Mert a trén az egy olyan valami szükséges rossz, ami jó volna, ha nem volna és jó volna, ha volna, amikor nincs. Szóval ez egy bonyolult dolog. Értesülésünk szerint a trént, már mint az ezredtrént a közeljövőben átalakítják olyképen, hogy a trénkommandáns és a számvevő tiszt kifaszol egy rekvirált komédiás kocsit. Olyat, amilyenben a vándorcirkuszosok is laknak. Ez azért praktikus, mert ők amugy is vándoréletet élnek és a kényelmes nagy házikószerű kocsiban berendezhetik a lakást, irodát és konyhát is. Szóval az egész háztartást. A mozgó házikó tetejét bombabiztos vasbetonnal vonják be, az ellenséges repülőgépek látogatására és a tréntisztek gyenge idegzetére való tekintettel.

— **Baráth őrmester.** Nem volna teljes e rovatunk, ha meg nem emlékeznénk még Baráth István őrmesterről az ezred törzs tisztí menázsijának szakácsáról. Nem a hőst akarjuk mi itt megénekelni, aki sorra kaszálta a muszkákat kardjával, hanem egy embert, aki a háboru első perce óta kint van a fronon és főz. Főz naponta — leszámítva azt a kevés napot amíg szabadságon volt otthon. Baráth őrmester mint káplár került az ezredtörzs tisztí konyhájának élére még Sztanajlovics ezredes ideje alatt. Akkor még csak 3 személyre főzött. (Ma pont harminkettőre.) A mozgósítás óta most szolgálja ki a nyolcadik ezredparancsnokát. Baráth őrmester legforróbb napja Browaryban lehetett, ahol már orosz fogságba került, de a muszlik szabadon bocsájtották egy üveg snapsz válságdíj fejében. Bizonyára Fatowce is örök emlékében marad a kitünő szakács őrmesternek, amikor egy hirtelen „átsoportosító“ menekülése alkalmával a pompásan sikerült palacsintáit ott kellett hagynia (A palacsintákat a saját Meldereite-reink kapták be nagy hirtelen.) Érdekes feljegyzésre méltó, hogy Baráth őrmester ritka jó főztjéből eddigelé az oroszok még nem ettek!

— **Husvétí tojás.** Husvét hét-főjén egy orosz repülő jelent meg felettünk, keringett ide-oda a sűrű srappell felhők között, aztán leejtett valamit, ami ép a hilfspanz mellett furódott a földbe. Derék szanítészeink azt hitték, hogy a repülő husvétí szeretet-adományt dobott le. Gyorsan odaszaladtak, hogy felvegyék s akkor kislült, hogy — husvétí bomba volt.

Pontos ember. Haragos őrmester rákiált a pucerjére:

— Te! ne vakarózdál itt, amikor éppen vacsorázom. Mit szedtél ki megint a nyakadból? Talán egy tetűt?

— Nem, jelentem alássan **Kettőt.**

— **Időjárás.** A természet kedvez a rezervaságnak. Gyönyörű idő járja. Pompás, üdítő tavaszi levegő frissíti embereinket. Az

éjszakák ugyan még kissé hűvösek, de a jó barakkok megvédik bakáinkat a hűvös esti szellőtől. Ilyen szép áprilisünk még alig volt. Mintha a természet is megbékült volna — — —

— **Galicai Nagy Álmoskönyv** a Ludwig bakák részére, amely vén harctéri rókák és keletgalicziai bűvészvarázslók csalhatatlan jóslatait tartalmazza.

Álmok magyarázata:

A.

Alarm: rövidesen vért izzadsz. *Agyú:* ha ellenséges bátor leszel, ha saját, bajba jutsz.

Akna: repülőkhöz kommandíroznak.

Agyonütni valakit: nagy dícséret.

B.

Bakkancs: ha szűk, szaladni fogsz. Ha nagy, bálba mégysz.

Bicska: meglop a komád. *Bajonét:* hüvelyben raszt. Kihuzva — veszedelem (angriff.)

C.

Cugsfürer: holnap káromkodni fogsz.

Csujes: tetűt kapsz. *Csók:* maródi leszel. *Ciungolás:* nyugodalmas élet. *Csatásni:* civakodni fogsz a feleségeddel.

D.

Dob: sorsod változni fog. *Drót:* szabadságod fennakad. *Dér:* borfaszolás lesz. *Dekkolás:* vágyaidd teljesülnek.

E.

Ekrasít: romlott csomagot kapsz.

Entente: hazudni fogsz és bajba kerülsz.

Ellenséget látni: harag. *Éhesnek lenni:* rossz érzés. *Elfogni valakit:* nagy haszon. *Epe:* betegség szabadsággal. (folyt. köv.)

— **Csipelődés.** Ahol az ellenfelek árcai közel esnek egymáshoz, rendszerint ki szokott fejlődni a csipelődés és kölcsönös bosszantás minden fajtája. Minden alkalmat felhasználnak az ellenfelek, hogy egymás orra alá borsot törjenek. Kapóra jött most a hóolvadás, amelyet ala-

posan kihasználnak bakóink ott ahol ezt a terep engedi. Ahol állásaink az oroszokénál magasabban fekszenek, átvezetik a vizet az ellenfél árkába. Természetesen az orosz sem nézi ezt összetett kézzel s ahol teheti visszaadja a kölcsönt, úgy hogy idefenn még a viznek sincs nyugta és állandó körfolyamatot végez az ellenfelek állásaiban. A fel nem robbant aknákat is bosszantás céljára alkalmazzák bakóink. Kiteszik cégérnek a lőrésük elébe, hadd lássák az oroszok: nem mind robban, ami — akna.

Az újabb adományok között első helyen a Borsodmiskolci gőzmalom 500 koronás adománya áll, amelyhez *Kollarich Ferenc* cégjegyző buzgólkodása révén jutottunk. Remélhetőleg a többi miskolci intézetek is követni fogják a nemes példát.

Az M. G. Komp. II. legénységé, *Simon János* őrzetű hős halálára, koszoru megváltás címen 152 K, *Mihalovics Béla* hadnagy 100 K, *Kohn Lipót* szeszereskedő *Salgótarján* 48 K, *Dr. Paulikovics Elemér* ezredorvos, *Martiouy Endre* gyógyszerész előfizetés 5—5 K, *Hegedűs Sándor Sándor Tarcál* 25 K, *Szirmay Mária* és *Sárka Sátoralja-ujhely* 20 K, *Szabó Jenő* hadnagy 20 K, *Barna Miksa Mád* 10 K, *Előjáróság Demecser* 1914 K, *Tarcál község előjárósága*, *Donáth Salamon Vágsellye*, *Bender Ernő Rákosbánya* 10—10 K, *Dr. Molnár Sándor* főorvos előfizetés 6 K, *Kálmánci Jenő* m. kir. állatorvos 5 K, *Soltész Lilly* 2 K, *Kristóff Nagy Sándor* 3.60 K, *Weisz Ilonka Munkács* 4 K, *Papp József csendőr őrmester* 4 K. **Összesen 95870 K.**

HARCTÉRI FIGURÁK.

— Cikk-sorozat. —

1

A pesszimista.

Örökösön gondterhes, ráncos homlokkal izgatottan jár kel fel és alá. Az igazi, feketelátó pesszimistát nem találod meg az elülső fronton, csak az ezredtörzstől hátrafelé. Ha nagy, győzelmi híreket hoz a drót, csóválja a fejét:

— Hja hja mondja a pesszimista — várjuk meg még az események végét.

Neki mindig van raktáron néhány rémhíre. De olyan rémhírek, amelyek még véletlenül se voltak igazak.

— Hallottátok? Triesztet bevették az olaszok. Csak még nem áll hivatalosan a Höferben.

— Honnan tudod?

— Pozitív forrásból

Minden hirt pozitív, *biztos forrásból* merit. — Ő tudja csak honnan.

Ha a hivatalos jelentés hozza, hogy egy csapásra tizezer muszkát fogtak csapataink, akkor izgatottan szívja összerágott szivarja csutkáját és aggódó arccal mondja:

— De mit csinálunk ha az orosz tavasszal megkezd az ofenzíváját? Jobb volna békében hagyni őket.

A pesszimista nem hisz a háboru végében, nem hisz a hivatalos jelentésekben, nem hisz senkinek, csak annak, aki még nála is nagyobb és hajmeresztőbb rémhíreket terjeszt. Ha napközben nem ló a muszka, akkor a pesszimista szerint bizonyára *éjfel támadt fog*.

Husvétkor, amikor szokás szerint csend honolt az egész frontszakaszon, a pesszimista nap-nap után izgatottan járkált ide-oda.

Megkérdeztük tőle, hogy mi a baja hiszen az orosz nem ló.

— Éppen az a baj, hogy nem ló, de vajjon *mi lesz itt majd hasvét után*, ha majd elkezd a lövöldözést?

2.

Az italos ember.

Állandóan piros az arca, a szeme bágyadt fényben ragyog, sokat és hangosan beszél. Állandóan keresi azoknak a társaságát, akik a snapsz és borfaszolásukat — félre rakják. Ezeket naponta felkeresi ha módjában áll és nem megy addig haza, amíg a snapszos üveg alján lát egy kis színes, intelligens italt. Közben elszívja mindenkinek a cigarettáját. Az italos ember tárcája mindig üres.

Az emberek közül csak az az intelligens, aki iszik. Az: intelligens italos ember. Maga persze tagadja, hogy iszik, pláne tagadja, hogy a kelleténél többet iszik.

Télen azért iszik, mert az ital felmelegíti, nyáron meg azzal indokolja az alkohol-imádatát, hogy az jó, hűsíti a gyomrot.

Az italos ember szorgalmas hírszplac-látogató, mert tapasztalásból tudja, hogy ott mindig akad egy kis rezerva szesz, ha más nem, hát egy kis „ferbindung” — azaz: rumm.

Ha nincs más ital, csak rumm, nem mulasztja el ezt a kijelentést, hogy:

— Rossz a gyomrom, adjatok még egy kis rummot.

Vendégségbe, ünnepi vacsorára, szóval oda, ahol egy kis szeszlelést érez, meghívás nélkül is benyit, de előbb bocsánatot kér, ha talán alkalmatlan.

Ha szemére hányod, hogy sokat iszik, okvetlen azt feleli rá:

— Barátom, becszavamra civilben azt se tudtam, hogy mi fán terem a snapsz, de most iszom, nehogy valami kolerát kapjak, vagy meggyámt.

— Ásványvizet igyál. akkor se kapsz semmi bajt.

— A víz pogány ital barátom, ha ásványbul gyűn is. Nem akarom, hogy béka nőjön a gyomromban.

Ezt válaszolja az italos ember. Szóval javíthatatlan.

Még csak annyit, hogy az italos ember a fogságba jutástól *nagyon fél*.

3.

Az ideges ember.

Akkor is összerezzen, ha a saját ágyuink szólnak. Sokat cigarettázik és reggeltől estig inná a teát és feketekávé, noha tudja, hogy ezek az italok nem javítják meg az idegeit.

Ha a saját ágyuink szólnak, bosszankodva mondja:

— Hát muszáj ezeknek a tüzereknek löni? Most aztán a muszkák bosszúból visszalönek. Hát nem kár azért a drága municióért? Egész nap a rókalyuk mellett ül és káromkodik, ha elhívják őt onnan.

Ha néha-néha messzelátóján észrevesz egy orosz konyhát valahol bandukolni, szörnyülködve állapítja meg, hogy újabb két orosz üteg vonul fel.

Az ideges ember reszkető kézzel bontja fel megszokott napilapját, de csak a vastagbetűs híreket olvassa. Ha nincs a békéről szó, félredobja az újságot és egyik cigarettáját a másik után szívja el.

Orvosnak ritkán panaszolja el a baját, de igyekszik vele jóban lenni, hátha „szüksége lesz még valaha rá.

Idegesen tépi a bajuszát, ha ló az orosz; elsáppad, ha ötszáz lépésnyire gránát csapódik le és elkészül a biztos halálra, ha az orosz tűzérség megenged egy-egy nehéz gránátot.

— Ez huszonnyolcas volt — mondja sápadtan dadogva. Ez a dicső muszka csak nem akar nyugodni.

Az éjszakákat nyugtalanul tölti és rendszerint korán-kelő.

Éjjel, ha lövést hall kiugrik ágyából, hallgatódzik, fülel, reszket, az inai görcsöket kapnak — de addig nem fekszik vissza, amíg el nem csendesül a front. Éjjel mindig ütközetekről álmodik. Többnyire a kozákok kerge-tik szegényt.

Az ideges ember egy percre se felejt el, hogy — háboru van

Ludwig-baka nóták.

— Otödik sorozat —

Egy csomó bakanóta szól a tem-
plomba járó kislányról. Majdnem
minden nóta avval végződik, hogy
még az Isten házában imádság köz-
ben is a baka jár a kis lány eszé-
ben, mint ahogy igaz is

Ez a kis lány akkor sir
Mikor gyöngykoszoru a fején
Megy az Isten házába
Ráborul az ur asztalára
Imakönyv van a kezébe
Hatvanötös baka az eszébe
Ne sirj édes Jullskám
Haza jövök háboru után.

Majdnem minden ezredben ének-
lik az alábbi régi népdalokat kü-
lönöző változatban:

Réten réten sej a szatmári réten
Elvesztettem a zsebrevaló késem
Késem után a karika gyűrűmet
Sajnálom a régi szeretőmet

Ez a kis lány sej, elaludt az este
Ludwig baka az ablakon leste
Aludj babám nem járok már
[hozzád
Legyaláztott véled az egész világ.

A szatmári kaszánya
Magam vagyok az egyesbe
[bezárva

Örmester ur nyissa ki
Vagy az ajtót sarkig rugom ki
Hagy lássam a babámat
Babám szívét ne ölje a bubánat.

Ez a nóta halálról szól
Jaj Istenem hol fogok én meg-
[halni
Hol fog az én piros vérem el-
[folyni

Lengyelország,
Galicia... özepeñ lesz a sirom
Arra kérem a babámat ne sirjon.

Vagy:
Diófából sej haj,
Díó fából nem csinálnak koporsót
A bakának sej haj,
A bakának nem irnak bucsuz-
[tatót
gyugolyó lesz a baka bucsu-
[tatója

Barna kis lány sej haj
Lesz a síratója

Népszerű háborus nóta ez is:

A körtefa fehérét virágzik
Kis pej lovam alattam cikkázik.
Cikkáz lovam, cikkáz utoljára
Rajtad megyek nagy Oroszor-
[szágba.

Még azt mondják ne tartsak
[szeretöt
Jön a muszka ássa a temetőt
Ássa bizony az édes anyjának,
Nem a szegény magyar kato-
[nának.

Jaj Istenem hogy kell annak
[lenni,
Hogy kell nekem muszka lányt
[szeretni
Ha ölelem karjaim elélnak,
Ha csókolom könnyeim hullanak.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK

Cs. és kir. Tábori posta : 618.

Többeknek. A husvéti üdvöz-
leteket köszönjük. Szép, caendes
husvétünk volt. — Nyiri kislány.
El ne tévessze szem elől, hogy a
„Ludwig-baka“ tábori újság és nem
lányok lapja. — Sz. I. hadnagy.
A lapot egyideűleg megindítottuk.
Reméljük egészsége nemsokára
helyre áll. — Sz. R. Már üzentük
egyszer. Ha beküld lapunk kiadó-
hivatalának 5 koronát, akkor élete
végéig kapja lapunkat. Már mint a
szerkesztő élete végéig. — H. S.
Tarczal a kérdezett főhadnagy egy
bizt. intézet főtisztviselője. Nős,
egy-gyermekes boldog családapa,
— M. B. hadnagy Étappenpost
144. Az összeget „özvegy és árva“
rovatunkban nyugtázzuk, A lapot
mind a három címre megindítottuk.
A hadtápposták — előre is figyel-
meztetjük — csak lassu fűrgeség-
gel dolgoznak. — B. E. Rákos-
bánya. Az előfizetés még jókor
jött. Ebben az évben kapja a
Ludwig bakát. Reméljük, hogy

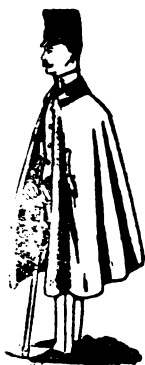
az orosz különbéke nem zavarja
meg lapunk pontos megjelenését.
— K. H. 1918-ik évre még
nem fogadunk el előfizetést.
Azt nem! — G. Mariaka k. a.
Ne tévessze össze a Platói viszonyt
a plateau-i viszonyal. Ez két lé-
nyegesen különbözö dolog. —
Anonymus Turócszentmárton.
A jó kívánságokat köszönjük. —
T. E. Bizony furcsa az eset. Oda
állítják a bakát, hogy őrizze a föl-
nem robbant orosz nehéz-szrapnell.
És mit tesz a baka? Fél óra mul-
va a szrapnellal veri be a földbe
a karókat, hogy drótot húzzon a
„veszedelmes“ szrapnell körül, Hát
bizony ilyesmi is megesik. — 3
komp. Érdeklödö. A legközeleb-
bi képesmellékletünket a 10 ik szá-
munkban hozzuk. K. V. Bereg-
szász. 1. A kérdezett tiszt 25
éves, nőtlen. 2. 31 éves, nőtlen.
3. A pótzászlóaljnál van ezidőse-
rint beosztva, Szatmárnémetin.

Dr. H. B. Az üdvözetlet köszön-
jük Reméljük, hogy a Bereg, Sza-
bolcs és Zemplén vármegyék köz-
önsége a jövőben is hathatósan
támogatja ezredünk özvegy és árva
alapjára való gyűjtésünket. A köz-
ségek jegyzői maris sorrajelentkez-
nek gyűjtésükkel. B. M. Bizony
bizony veszedelmes portéka az a
Jancsi. No de ha majd reservába
megyünk — majd ellefejtjük

— B. I. A régi világban, amikor
a kösvivü ember elkergette az ala-
miznát kérö vandort — azt mondták
rá, hogy komisz, szivtelen em-
ber. Ma azt mondjuk: „ideges em-
ber“ ugyancsak idegesnek nevez-
zük itt a harctéren az ijedös, nem
akarom mondani a gyáva embere-
ket. Ja ja Tempora mutantur.
— Micu. A vers elég helyes.
Csak mint hirdetést hozhatnánk,
ami legalább tíz koronájába kerül.
Kiadóhivatalunkkal kell érintkezés-
be lépnie. — Szatmári kislány.
Pardon! A nősiülés legalább is van
olyan merész vállalkozása, mint a
Ludwig bakák március tizenötödi-
kei vállalkozása volt. U. M. Gö-
döllö. Előfizetést bármikor nyithat.
Ot koronáért ez év végéig kapja a
Ludwig-bakát. — K. T. Nyiregy-
háza. A komoly szándéku hőst
időközben Szatmáron lestopolták.
Tegyenek talán kiserletet, hogy
néhány hatvanötös tisztet Nyiregy-
házára küldjenek üdülni, esetleg
nősiülni.

Katonai

egyenruhák, bundabélésű köpenyek, kabátok, mellények, zubbony, breeches-nadrág, pantalló, sweaterok, téli meleg alsóruhák, meleg harisnyák, hálósákok, fül- és nyakvédők, sapkák, csákók, nyakravalók, kardok, kardbojtok, kardkötők, keztük, rendjelek, szalagok, bőrneműek, összes szíjzat és felzerelési cikk, szóval minden, ami a táborban szükséges, jóállás mellett, legjobb minőségben beszerezhető

Tiller Mór és Társa

cs. és k. udv. szállítóknál

BUDAPEST,
IV, Váci-utca 35. szám.

A legelőcsébb szabás
TILLERNÉL kapható; mű-
vészi kiállítású egyenruhák
a legtartósabb és legszebb
kelmékből csak TILLER-
NÉL készülnek.

Szabadságolt tisztok első utja
A NEM-
ZETI ROYAL ORFEUM-ba
vezet. NAGY ENDRE konferál.

TÖRLEY PEZSGŐ

EMKE KÁVÉHÁZ

Szabadságolt tisztok találkozó helye!
BUDAPEST, VII. KER. Esténként BRASSÓI KOZÁK
ERZSÉBET-KÖRUT 2. DANI zenekara hangversenyez

Tábori csomag
DIANA
sósorszesz nélkül
el sem képzelhető.

DIANA
Kereskedelmi
Részvénytársaság
BUDAPEST,
Nádor-utca 6. sz.

GAMBRINUS

Kafé - Restaurant. Erzsébet - körut.

A magyar királyi postás zenekar min-
den délután és este hangversenyez,
a karmester személyes vezetése
mellett. o o o Különtermek.

Tulajdonos: OLÁH GYÁRFÁS MIHÁLY.

LYSOFORM

Minden katona tudja már, hogy mi a